

roisin

co.na.mi

An mbaineann an freagra seo le tuairim phearsanta an fhreagróra nó an bhfuil sé déanta thar ceann na heagraíochta thuasluaite?

Pearsanta

An bhfuil tú toilteanach go bhfoilseofar an freagra seo ar shuíomh gréasáin na Roinne www.ahg.gov.ie?

Tá

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

1. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Measaim gur leor iad ma chomhliontar i gconai iad. Teastaíonn cinntiu leanunach go gcomhlionfar iad afach.

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht

Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

2. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Measaim gur leor iad ma chomhliontar i gconai iad. Teastaíonn cinntiu leanunach go gcomhlionfar iad afach.

Comharthaí, stáiseanóireacht & fógairtí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógairtí taifeadta béil.

3. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Measaim gur leor iad ma chomhliontar i gconai iad. Teastaíonn cinntiu leanunach go gcomhlionfar iad afach.

Scéimeanna Teanga faoin Acht

Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

4. (a) I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?

Ta siad sasúil go bhfios dom ach ní eol dom go díreach conas a bhaineann cuid na seirbhísí poiblí usaide astu. N'fheadair an bhfuil se feicealach go leor don ghnathphobail go bhfuil se de cheart acu gach teagmhail leis na comhlachtaí seo a dheanamh trí mheán na Gaeilge abair. An ndéanann na comhlachtaí seo feicealach da bhfoireann agus da gcliant go bhfuil a leitheid ar fail?

4. (b) An bhfuil malairt córais a mholfá a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?

Nil

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht

Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

5. (a) An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?

Nilimse i mo chonai sa Ghaeltacht mar sin n'fheadair. E sin raite deanaim mo sheacht ndícheall mo chuid gno oifigiúil a dheanamh i nGaeilge (cain/gardai agus a araile) sa Ghalltacht. Ní bhíonn se i gconai chomh heasca sin.

5. (b) An bhfuil leasuithe a mholfá a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?

Bheadh se eifeachtach da mba rud e go raibh nasc an-soileir agus an-feicealach le feiceal ar phríomhleathanach suíomh idirlíon gach comhlacht poiblí len iad a dhiriú i dtreo seirbhísí trí mheán na Gaeilge. Cuid den fhadhb a bhíonn ag daoine na go gcaithfidh siad dul ag lorg na seirbhísí trí Ghaeilge. Da mbeadh a leithead seo ann bheadh se i bhfad níos fusa.

Forálacha eile faoin Acht

Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

6. I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Nach bhfuil leasu tagtha cheana orthu? Nach mbeidh Dingle le feiceal as seo amach ar chomharthai bothair Ghaeltach Chorca Dhuibhne?

Comhlachtaí poiblí faoin Acht

Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.

Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údaráis áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

7. I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?

Bheadh an liosta cuí da mba rud e gur chomhlion siad uilig a ndualgais mar ata leagtha amach doibh. Mar a fheictear domsa e baineann se seo leis na hollscoileanna, an seirbhis cuirteanna agus na coisti gairmoideachais go hairithe.

Oifig an Choimisinéara Teanga

Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

8. I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?

Cinnte nil siad iomarcach. N'fheadair bhfuil siad dothanach go leor. Nil aon dabht ceachtar bealach ach go bhfuil ga an oifig seo a chaomhnu.

Go ginearálta

9. An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?

Nil

10. Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh?

-Coimisineiri loncaim -Cead mo ghno a dheanamh chomh fada is a bhaineann le cursai dli de (gardai agus cuirt) -Ta me fostaithe le Coiste Gairmoideachais. Cead aon chomhfhreagras a fhaighim uathu a eileamh i nGaeilge.

11. Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?

Ceann de na deacrachtaí is mo mar a fheictear domsa e na nach bhfuil dualgas ar na comhlachtaí poiblí ceatadain airithe cainteoirí Gaeilge a bheith ar an bhfoireann acu. Fagann se sin nach feidir i gconai teagmhail a dheanamh trí mheán na Gaeilge. Ba cheart go gcuirfi ceatadain airithe postanna ar leataobh do chainteoirí Gaeilge sa tseirbhís phoiblí chun an dualgas seo a chomhlíonadh.

12. Céard iad na leasuithe a mholfaí ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?

An meid thuasluaite.